

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπέικασον τοιοῦτω πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. Ἴδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκήσει σπηλαιῶδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρὰ πᾶν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς ἀυχένας, ὥστε μένουν τε αὐτοὺς εἷς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄραν, κύκλω δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὀπισθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμοτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρωκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν.

Ὅρῳ, ἔφη.

Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκευὴ τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα, οἷον εἰκὸς τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων.

Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους.

Ὅμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ.

Πλάτωνος «Πολιτεία» 514A – 515A

1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα « Ἴδὲ γὰρ ἀνθρώπους ... δεικνύασιν»
Μονάδες 10
2. Να σχολιάσετε τους όρους «σπήλαιον», «ἐν δεσμοῖς», «δεσμώτας», «ἀνδριάντας», «πρὸς τὸ φῶς».
Μονάδες 10
3. Να σχολιάσετε τη φράση «Ὅμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ» σε σχέση με το κεντρικό θέμα του αποσπάσματος.
Μονάδες 10
4. α) Από πού εμπνεύστηκε ο Πλάτων την εικόνα της αλληγορίας του σπηλαίου ;
Μονάδες 5
β) Να σχολιάσετε τη φράση «ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς»
Μονάδες 5
5. Πως συσχετίζονται τα μέρη της ψυχῆς με τον δίκαιο άνθρωπο ;
Μονάδες 10
6. Να βρείτε μέσα από το απόσπασμα δέκα λέξεις της αρχαίας ελληνικής που συσχετίζονται ετυμολογικά με τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής : ρήμα, πένθος, είδωλο, γήπεδο, σχετικός, σύνδεσμος, άξονας, ένδειξη, δυσφήμιση, διένεξη.
Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἐνθυμοῦ δ' ὅτι μάλιστα τούτους τιμῶσιν ἅπαντες καί θαυμάζουσιν, οἷτινες ἀμφοτέρα δύνανται, καί πολιτεύεσθαι καί στρατηγεῖν. Ὄταν οὖν ὄρῳς τούς ἐν μιᾷ πόλει ταύτην ἔχοντας τήν φύσιν εὐδοκιμοῦντας, ποίους τινάς χρή προσδοκᾶν τούς ἐπαίνους ἔσεσθαι τούς περί σοῦ ῥηθησομένους, ὅταν φαίνη ταῖς μέν εὐεργεσίαις ἐν ἅπασι τοῖς Ἑλλήσι πεπολιτευμένους, ταῖς δέ στρατηγίαις τούς βαρβάρους κατεστραμμένους; Ἐγώ μὲν γάρ ἠγοῦμαι ταῦτα πέρας ἔξειν' οὐδένα γάρ ἄλλον ποτέ δυνήσεσθαι μείζω πρᾶξαι τούτων' οὔτε γάρ ἐν τοῖς Ἑλλήσιν γενήσεσθαι τηλικούτον ἔργον, ὅσον ἐστί τό πάντας ἡμᾶς ἐκ τοσούτων πολέμων ἐπί τήν ὁμόνοιαν προαγαγεῖν, οὔτε τοῖς βαρβάροις εἰκός ἐστι συστήναι τηλικαύτην δύναμιν, ἣν τήν νῦν ὑπάρχουσαν καταλύσης. Ὡστε τῶν μὲν ἐπιγιγνομένων, οὐδ' ἦν τις τῶν ἄλλων διενέγκη τήν φύσιν, οὐδέν ἔξει ποιῆσαι τοιοῦτον.

Ἰσοκράτους, Φίλιππος, 140-142

Λεξιλόγιο

καταστρέφομαί τινα : υποτάσσω κάποιον

πέρας : το ἔσχατο ὄριο, το τέλος

πέρας ἔχω : λαμβάνω τέλος

προάγω : οδηγώ μπροστά, παρακινώ, παρασύρω

Παρατηρήσεις

1) Να μεταφραστεί το κείμενο **Μονάδες 20**

2) Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι υπογραμμισμένοι ὀροι **Μονάδες 5**

3) Να βρεθούν και να αναγνωριστούν οι υποθετικοί λόγοι του κειμένου **Μονάδες 5**

4) Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους :

- **τιμῶσιν** : το β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή
- **ὄρῳς** : το ίδιο πρόσωπο στην ίδια ἐγκλιση του αορίστου β' στην ίδια φωνή
- **προσδοκᾶν** : το γ' πληθυντικό πρόσωπο του παρατατικού
- **ἔσεσθαι** : το γ' ενικό της οριστικής του ίδιου χρόνου
- **φαίνη** : το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
- **ἅπασι** : τη δοτική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
- **κατεστραμμένος** : το β' πληθυντικό πρόσωπο του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
- **τηλικαύτην** : την ονομαστική του ίδιου γένους στον ἄλλον αριθμό
- **ὁμόνοιαν** : τη δοτική του ίδιου αριθμού
- **διενέγκη** : το ίδιο πρόσωπο, στην ίδια ἐγκλιση στον παρακείμενο της ίδιας φωνής

Μονάδες 10

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : ΠΑΓΟΥΝΗΣ Σ. – ΠΑΤΣΙΑΣ Β. – ΒΑΪΝΑ Ζ. – ΚΩΤΙΤΣΑ Κ.